

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvántartás és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 8 kor
Fél évre . . . . . 4 kor
Negyed évre . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítanak.

NYILVÉLTÉR PETITSAJA 50 FILLÉR.

MURAKÖZ

Felolós szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JOZSEF.

Kiadó és lapfuttató:
STRAUSZ SANDOR.

Iskolai viszonyaink.

Múlt számunk hírvivőjében foglalkoztunk egy nagyon kedves epizóddal, mely míg egyrészt élénk világot vet a muraközi nép gondolkodására, másrészt azonban részben betekintést enged a mi iskolai viszonyainkba is.

A hír ugyanis arról szól, hogy egyes falvak józanabb gondolkozású lakosai nyakukba veszik Muraköz nagyobb községét, elsősorban Csáktornyát, hogy azok iskoláiban gyermekeiket elhelyezhessék.

Ez alkalomnál is fáradhatatlannak voltak ebben Nem tájítottak. A legnagyobb aldozatra is hajlandók voltak, hogy a gyermekeket befogadjassák. Padokat akartak készíttetni s egyéb ajándékokkal a tanítóknak kedveskedni, hogy keresők meghallgatásra találjan.

S a gyermekeket nem felsőbb kényeszerre hozták Csáktornyára. Nem parancsra szerzik meg kis gyermekeik részére vasúti arcképes igazolványukat, hogy azokkal az útal napoként a vasúton megegyek. Beírtnak akarták őket, mert náluk otthon nem tanulnak meg magyarul. Nem erik be tehát azzal, hogy a gyermekek az iskolában úgy ahogy irni-olvasni megtanuljanak, hanem arra törekzenek, hogy a magyar szót is elsajátítsák. A deputáció vezetője, a község kisbiraja, fájó szívvel panaszkodott, hogy ő maga magyarul nem tanulhatott meg; de mutat ennek lépten-nyomon hiányát és kárát vallja, alkalmat akar nyújtani faluja gyermekeinek s elsősorban az ő kis fiacskáknak, hogy magyarul beszélhessenek.

Más országokban ez egész természetesnek látszanék. Kinek tűnnek az lel másútt, ha a lakosság a nemzeti nyelvsajátítására törekszik; ha hű fia akar lenni annak a Hazának, melynek kenyerét eszi, melynek életlő levegőjét szítja.

Miket meg hozsannára készlet a legnagyobb mértékben, ha ily jelenségekkel találkozunk. Örülünk neki, mert az ily jelenségek ritkaságszámba mennek. Mert nem mindennapi dolgok az efféle törekvések. A legtöbb vidéken, széles e Hazában, az államhatalom állandó tülekedésben van a nemzetségekkel, kik a magyar nemzet és állam jogait nem respektálják, az állam hivatalos nyelvét tanulni nem akarják. Tülekedésben van velők, mert folyton izgatják őket, mert lelketlen izgatók minduntalan ily eszmékkel hintik tele szívöket-lelköket, melyek követésével az ország törvényeivel összeütközésbe kerülnek s az egységes nemzeti állam kiépítésének nagy munkáját megakasztják.

Muraközben, Istennek hála, ezek a szimpptomák ily mértékben nincsenek meg. A népnek magának utópikus vágyai nincsenek. Ha hiszékenységet itt-ott kiaknazzák is, csakhamar kijózanodik belőle. Nagyon rossz médium, az izgatóknak nem igen áll kötel-

nek. Nem ábrándozik. Boldogulását a Drá-vánul nem keresi. De csendességben megbecsüli azt a békes otthon, melyet neki a magyar állam nyújt és biztosít. Boldog, ha melegelettségében nem zavarják. Eszébe sem jut, hogy másfél gravitájon.

És ezen megnyugtató tudat dacára nekünk is örvendülnünk kell, ha a magyar nyelv iránt való földulatnak, érdeklődésnek, itt-ott közelebbi jeleit találkozzunk. Örülünk neki, mert ez a mi népünk józan fel-fogóságának egyik jóságos szimptomája. Természetes megnyilvánulása az ő hamisítatlan erkölcsmel. Olyan helyről, ahol a nepet még nem inficciálták, azok részéről, akik még teljesen szabadon gondolkozhatnak.

Amikor azonban ennek kifejezését adunk, melyen elszomort, hogy d cára a muraközi nép földülnének, legszerényebb igényeit sem elégíthetik ki. Szinte szégyeljük a magyarállam szegénységét, melynek útjában áll. Hogy a magyar állam mindenütt képtelen iskolákat felállítani. Hogy vándorútra kényszerít a szülőket, ha gyermekeiket beiskoláztatni akarják. Felesleges könségeskedésre kénytelenek, hogy legminimálisabb igények kielégítésre találjanak. Nem nyújt a népnek kellő alkalmat, hogy magyarul megtanulhasson. Táplálja ezzel lelketlen agitátorok hitelt törekvéseit, hogy az ez által a magyar államba vetett hitökben megmagatolt emberek vágyait idegen földön kielégítsék.

Mennyivel nehezebb lenne ez a munka, ha az izgatók büös törekvéseivel szemben ott állana a hatalmas magyar állam az ő imponáló kulturális alkotásaival! Ha idegen kísértésekkel szemben lépten-nyomon bü-zkén rámutathatnánk pazarló felszerelt modern iskoláinkra, ahova nemcsak bekényszerítjük őket, de hol alkalmat is adunk nekik, hogy a boldogulásukhoz szükséges ismereteiken kívül magyarul is megtanulhassanak!

Igazán nagy mulasztásokat követünk el, ha ezt hamarosan meg nem valósítjuk. Az államosítás folyik ugyan a felszigeten, talán mondhatnók, nagy arányokban is; de ezeknek az iskoláknak a fejlesztése, külseje nem elégíti ki az igényeket. Itt a határszélen, mutalomban is, nagyobbabszabású alkotásokkal kellene dicsekednünk. Minden tekintetben a legkényesebb igényeket is ki kellene elégítenünk. Minden legigénytelenebb falusi iskolában is a magyar állam és kultúra imponáló ereje kell, hogy kidomborodjék. Minden, ami Muraközben magyar, annyira tökéletes kell hogy legyen, hogy a külföldi alkotásokkal az összehasonlítás már eleve is ki legyen zárva.

Akkor a mi népünk tovább is híve marad a magyar állameszmének. Erősödni fog a kötelék, mely szívét a magyar földhöz fűzi. A hála csak megerősíteni fogja ezt a kapcsolatot. Hiába izgatják, tantoríthatatlanul hű marad a magyar Hazához.

De ha nem törődünk vele; ha lelke

kiművelésére a szükséges láplálékról nem gondoskodunk s a magyar nyelv megtanulására neki alkalmat nem adunk: akkor ne csodálkozzunk, ha idegen eszmékre hallgat, ha idegen bálványok imadására kapható lesz.

Mindenki a maga szerencséjének a kövácsa. A magyar állam is öönmagának lehet nejd szemrehányásokkal, ha Muraközben a magyarosodás csigalépesekkel halad előre.

Az összes iskolákat államosítani kell. Ahol iskola nincs, állítsunk iskolát. Az iskolák folyamatosan lévő szervezését nagyobb tempóban gyorsítsuk. Az összes iskolákat megfelelő épületekben helyezzük el. Állítsunk óvodákat. S akkor a lakosság megelégedettebb lesz. A magyar államat nimbusz veszi körül s mindenki a saját falujában tanulhat meg magyarul!

Visszaemlékezés a felsőmihályfalvai tanítógyűlésre.

Folyó évi október hó 3-án múlt egy esztendeje, hogy a Muraközi Tanítókör a rendez évi közgyűlését Felsőmuraköz kies helyén: Felsőmihályfalván tartotta meg.

Az évforduló alkalmával a gyűlés lefolyása, az utána következő társas-ebéd — s kü önösen ez utóbbi — mint kedves emlékek elevenülnek meg képzeletben s szívem újból gyönyörködik, lelkem újból ünnepel ül.

Oh jertek elő az emlékeztet birodalmából kedves kartársak! Jelenjenek meg ismét vidám körünkben nagyrebecsült és szeretetreméltó kartársaink! És Isten hozta Önöket igen tisztelt, kedves vendégek! Emlékeztünkben megőrizve, a képzelet szárnyain ime ismét együtt iranyunk s gyenge erővel, de szerető szívűlő ványlva, megkísérlem leírását a kedves napnak.

A gyűlés lefolyásának sikerét majdnem kétségessé tette az előzőleg itt megejtődött szemle eredménye. Összekötötésünk Muraköz alsó vidékével nagyon kedvezőtlen s ha ehhez az őszi időjárás is számlatásba jön, hát akkor ugyan ki az ördögnek lesz kedve erre miféleké maszkálni? A bankett kérdése pedig a helybeli vendégfősnek növesztett néhány ősz hajsziátal. Lón azonban, hogy a kedves szomszéd kollega, Rántes Menyhért barátom és némileg csekélységem is egy párszor meghánytuk-vetettük a dolgok sorát a derék Videc vendégfőssel. Ezen megbeszélések eredménye az lett, hogy Videc barátunk felfogadott két szakácsnőt illő konyhaszemélyzettel. A felszolgálás lebonyolítására pedig a látalás nagymestere, Benkovics vállalkozott, számos aliatvaló bocsáttatván rendelkezésére, akiket is a legodaadóbb buzgajommal dirigált. De kezdjük ott, ahol minden becsületes ember szokott: az elején.

Borongós őszi napra ébredtünk múlt évi október hó 3-án. Azt tudtuk, hogy a gyűlés vezetői és szereplői eljönnek. De hát a többi? No de ne okoskodjunk sokat

inkább csapjuk magunkat ünneplőbe! Tehát friss gallér és komoly ábrázat, aztán várjunk. Jómagán hol az ablakból, hol a szabadban vizsgáltam a gomolygó felhőket, nagyokat hűmmögve. Előszedtem először az ideit, azután a tavalyi kalendáriumot, iparkodva valami szép időt kikeresni, de hiába! Azonban hallgató! Kocsizörgés. A két naplárta jobbra-balra repítve, magam majdnem az ablakon kirohanva, boldogan üdvözölhettem az első érkezőket. Jött aztán a többi is, ki kocsin, ki gyalog, de eljöttek szép számmal. Csakhogy itt vagyok kedves és tisztelt kártársak és nagyrabecsuült kártársnók: Isten hozott!

Nemsokára a templomban gyülekezünk s Veni Sankte és mise után következett a mintatanítás és a gyűlés. Ezekkel nem foglalkozom, úgy is tudjuk, hogy egyik is, másik is kezdődött, folytatódott s befejeződött. Lón pedig, hogy jóval a gyűlés befejezése előtt elharangozták a délet s az összes tisztelt gyomrok is erősen ütögetik vala a 12-öt. Keljünk fel tehát, hagyjuk ott a komoly munka színhelyét s egyet ballagván, keressük fel a vendéglőt, aholott is kellemes meglepetésünk leszen. Bent az étkezőben terített asztalok, a sarokban pedig — oh öröm! — egy valóságos Vincek-banda. Látnivaló, hogy Videc barátunk ugyancsak kitelt magáért. Foglaljunk helyet s várjunk kissé, mindjárt itt a látalás. Addig is a konyhából kiáradó kellemes ebéd-illatok a leggyönyörűbb harmóniává alakultak s íme, a Benkovics barátunk vezénylete mellett bevonul az első fogás. Első után természetesen a második s a többi; nagy számmal, bőséges mennyiségben s felséges zamattal. Ily kellemes meglepetésért méltán illeti elismerés derék Vidécünkét. Kapott is érte szép felköszöntőt és harsogó éljent. Megérdemli, hogy ezúttal is éljent kiálljunk neki! Egynéhány fogás után pedig felnyitlanak az eddig zárva tartott zsilipek s engedék folyni azon kellemes csobogású, a napsugaraktól megcsillanó és a legszebb zenéjű folyamot, amelynek mi egyszerű emberek felköszöntő nevet adtunk. S ez felváltva hangos eljenteitől, majd vidám zajtól így tartott végig. Ezalatt ott kinn csak nem akart feltisztulni. Egy ízben történt, hogy az öreg nap mintha betekinteni akart volna az ablakon. De el is bujt azonképpen; bizonyára azért cselekedte, mert feleslegessé tette őt azon ragyogó csillag-tábor, amelyet mi sok zivatart kipróbált, keményszívű férfiak is hódolatteljesen szepnemnek ismerünk el. Csak természetes, hogy Zrínyi Károly tanítóképző-intézeti igazgató a jelenvolt hölgykoszorút szép felköszöntői során a legvalószínűbb epitetonokkal felékesítve dicsőítette. S nem hazudom, amídon kijelentem, hogy az erre a felköszöntőre megívódott kortyok iziben díszkortyokká avatatódnak vala. Közben pedig az itt Felsőmuraközön ritkaság-számba menő magyaros zene bájolt el bennünket. Ahol pedig magyar zene szól s jelen vannak szép hölgyek s finom úri emberek, ott a tánc nem is maradhat el. Folyt is egészen végig. No de adózzunk elismeréssel a konyhanak is. Nem kellett a programot kísérenünk figyelmmel, hogy mikor, melyik fogással merül ki a 4 fogás. Videcnél nem céduláról, hanem direkte tányérok-ból olvashattuk magunkba a menüt.

Csak kedves kötelességet teljesíték, amikor egy derek, finom lelkű úri emberről emlékeztem meg, aki az olyan jól esett gyűlés és szülő-csemegével járult asztalunk tartalmához. Videc barátunk kérésére tette ugyan, de ez éppen semmi sem von le

érdeméből, mert bizony mondom, Videc kérelme nélkül is megtette volna. A derek úri ember, a tanítók igaz barátja: Paller Gáspár áll. szőlőtelep-kezelő. Vidám körünkben nem jelenhetett meg, mert kötelességei otthon tartották. S ha akkor nem fejezhettük ki köszönetünket szeretetreméltó figyelméért, legalább engedje meg, hogy most — bár egy év múltán is — őszinte hálaunkkal adózzunk neki; kedves személyét pedig igaz szeretetünkben örizzük meg!

... Esteledik. Egyik-másik kártárs máris nézegeti óráját. S bár a tánc fel-felújul, de az idő int s előbb egyesek, majd egész csoportok is utra készülnek. Egynéhány felköszöntő még — s itt állnak a fogatok, amelyek csoportonként viszik a kedves vendégeket. Nemsokára utolsó kocsizörgés is elhangzik a méla éjszakában. Amily örömmel hozott a reggeli első kocsi, oly bánatot hagyott most az utolsó! Derű után ború! Utazatok szerencsésen; Isten hozzatok!

Átadom az egész kedves eseményt a fennmaradó Emlékezetnek!

Koós Károly.

Kedves Tanítótestvérek!

Legdrágább kincsünk, gyermekeink jövővé sorsa adta kezembe a tollat, hogy jelen soraimmal szíveitekhez lérközve segítő támogatástokért esedezzem.

Ha láttátok azt a bűt, ha szemléltétek ama sok falun lakó jó tanítózuló keserő könnyhullatását, melyet gyermekeiknek tanítási súlyos gondja facsart ki szemeiből, bizonyára felfogjátok ama nemes cél horderejét, melyet egy, Nagykanizsa felállítandó, középiskolába járó tanítógyermekek számára létesítendő internátus megteremtésével elérni óhajtok.

A kultuskormány 2000 korona évi segélyt, Zalavármegye törvényhatósága 500 korona s Nagykanizsa város érdemes tanácsa is már eleve hathatós erkölcsi és anyagi támogatást helyeztél kiáltásba e nemes intézmény megteremtéséhez.

Ez azonban még mindig csekélység. A ti szíveitekre, jó lelkeitekre apellálok s hozzátok szölok. Jöjjetek segítségül, hiszen gyermekeitekrol, a ti véretekről, azok jövőjéről van szó, hogy cseledek legyenek, vagy tovább tanulhassanak s elaggott korotokban támaszaitok lehessenek. Nyissátok meg szíveiteket s nyujtsátok át e célra szent filáereiteket.

A majdan hozzátok jutandó gyűjtőívvel pedig keressétek meg a községek elöljáróságát, a környékekben lévő pénztézeteket s földbirtokosokat s tanulóitok útján jöszívű adakozó szüloket, használjatok föl minden eszközt és módot, hogy e szent cél megvalósulván, testel ölthessen, mely próbaköve s örök emléke és büszkesége leszen a ti jószágos lelkeiteknek s dicsősége Zalamegye nemesen érző közönségének.

Az így begyűlt összeget küldjétek címre, melyet a Zalavármegyei tanítótestület Internátus bizottsága hirlapilag a leg-hálásabban fog nyugtazni.

Nemes jóindulatotokat ismételtlen kikérve, maradtam szerető tanítóttestvéretek

Nagykanizsán, 1912 szept. 1-én.

Banekovich János

a nagykanizsai jár. tanítótestületének elnöke.

K Ü L Ö N F É L É K.

— **Kérelem.** Lapunk folyó hó 1-ével a XXIX-ik évfolyam IV-ik negyedébe lépett; ez alkalommal tisztelttel kérjük előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, megújítani, a kik pedig előfizetési díjjal hátralékban vannak, azt mielőbb beküldeni sziveskedjenek, ne hogy a lap szétküldésében fennakadás történjek. Tisztelttel a kiadóhivatal.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Szalay Pál dr. kir. segédtanfelügyelőt Zalaezerszegré helyezte át hasonló minőségben. Az áthelyezés azért vált szükségessé, mert Ruzsicska Kálmán dr. kir. tanácsos tanfelügyelő f. hó 4-étől kezdődőleg egy évi szabadságot kért súlyosan megrongált egészségének helyreállítása céljából.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Kovácsnay Eleonóra okleveles kiseddóvónőt a ligetvári áll. kiseddóvódához kiseddóvónővé kinevezte.

— **Fizetésrendezés.** Csáktornya tisztviselőinek és egyéb alkalmazottainak fizetésrendezéséről előterjesztett szabályrendeletet f. hó 7-én tárgyalta a város képviselőtestülete. Nagyjában elfogadták a kiküldött bizottság javaslatát s csak egyes pontoknál volt szavazás vagy történt módosítás. A javaslat tárgyalásának elnöke Zakál Henrik legidősb tanácsbeli tag volt s a jegyzőkönyvet Schwarz Lajos dr. ügyvéd vezette. A szabályrendelet elsősorban a vármegyéhez kerül, az utolsó szó a belügyminiszteré.

— **Városi közgyűlés.** Csáktornya város képviselőtestülete Kristofics Károly elnökle alatt f. hó 7-én közgyűlést tartott, melynek első pontját az elhunyt Trsztenyák Bódog elhunytáról történt kegyeletes megemlékezés képezte. Emlékét jegyzőkönyvileg megörökítették. A fizetésrendezésről beletjesztelt szabályrendelet tárgyalása után Meider Bernát pótdánya részben töröltetett; Hirschmann Adolf és özv. Kovács Endréné illetősége megtagadott; majd Klepach János és Varga Rókusnak telepítési engedélyre iránt való kérését a közgyűlés teljesítette.

— **Október hatodika.** Az aradi vértanúk emlékezetének kegyeletesül hódolt Csáktornya iskolának tanulóiújúsága. Az ünnepély bevezető részét a róm. kath. templomban megtartott isteni tisztelet képezte Varga Wolfgang hittanár celebrálása mellett. Az isteni tisztelet az iskolai ünnepélyek követtek. A tanítóképző-intézetben az ünnepély a következő program mellett folyt le: Himnusz s Szabadsághő-ök sirja fölött (énekelt az ifjúsági énekkar). Tizenhárom (Abrányi Emil) szavaltta Pozsár József IV éves növendék. Az ünnepi beszédet Fébert Lajos IV éves növendék mondta. Az ünnepélyt a Szózat elénekése fejezte be. A többi iskolákban is megemlékeztek a tizenhárom aradi vértanuról.

— **Kinevezés.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a műszaki tisztviselők egyesített létszámában Oravecz Gyöző kir. mérnököt kir. főmérnökke nevezte ki.

— **Megerősítés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Szakonyi Géza erzsébetfalvi áll. polg. isk. igazgatóll állásában megerősítette.

— **Tűz rablással.** Péntek éjjel 2 órakor a pezsgőgyár melletti vasúti átjáró öre tűzjelt adott s csakhamar felharsantak sorjában a veszkürtök, a nagy riadalomban megleszve az álmából felzavart város lakosságát a tűz helyére vonatkozólag. A röglön menetkészsre állított tűzoltószerek azonban a

tűzoltóság hibáján kívül eső okból nem indulhattak azonnal, hanem télenfél kellett várniok 1 jó negyedórát, míg a szertártól távoleső szegényekháza melletti istállóhoz a lovakért elszaladtak s befoghatták őket. Ezután már csakhamar a helyszínére, Hódosi Vilmos vasúti szállótulajdonos telkén épült lábasapjainak tűzéhez érkezett meg a mozdonyfecskeendő s mivel a szomszédos községek segítségére nem lehetett számítani, a kocsi-fecskeendő is kirendeltetett. A fecskeendő szerelése gyorsan, fennakadás nélkül megtörténvén, 2 oldalról lánadatott meg a tűz s rövid időn belül a határrendőrség és a vasutasok segítségével lokalizáltatt a vész. Csak hogy a felszerben felhalmozott rengeteg gyulekony anyag, 3 vagon aprított fa, közszen, nagymennyiségű széná és szalma a lokalizálás után adtak csak kemény munkát tűzoltóinknak és a napszámra összehozottaknak, mert a mindg csak kíváncsi publikum, mire segíthetett volna — megszőkölt. Még d. e. 11 órakor is fel-fellángolt a legyőzött elem. A kár meghaladja az 5000 K-t, mely azonban biztosítas révén meg fog térülni. A tűz oka valószínűleg gyújtogatás. Ugyanezen esetből kifolyólag az idő alatt, míg a szállódas a tűznel volt, addig ismeretlen tettesek Hódosi nyitva hagyott szobájából 2700 K készpénzt, egy aranyórát láncsal, 1 briliáns gyűrűt, sőt még a jegygyűrűjét is ellopák. Lehet, hogy a tűz és a lopás közt összefüggés is van s így a nyomozás minden irányban erélyesen folyik.

— **Háztartási tanfolyam.** A Csáktornya szervezendő háztartási tanfolyam értesülé-ünk szerint jövő év március hó 1-én kezdődik.

— **Pintér Imre es Parlagi Kornélia egyetlen estelye.** A tavalyhoz hasonlóan a legnagyobb érdeklődés kiseri Pintér és művésztársainak folyó hó 19-én a »Zrínyi-szálloda« nagytermében tartandó egyetlen estélyét, aminek magyarazatát abban jelük, hogy a tavalyi estén is a legnagyobb megelégedés, a legpompásabb hangulat nyilatkozott meg a szűlött ház közönségének részéről. Az idei est még hatványozottabb programmal lép sorompóba a sikerért és csupa slágereket tartalmaz. Sorra vonulnak fel a szebbnél szebb énekszámok, szinpad apróságok. A híres »Marscsa csárdása«, melyet a Limonádé-ezredesben az egész közönség énekel. Zerkovitz »Sokszor úgy szeretnék sírni« szenzációs slágere, amely egy poeta és egy kacér úri nő tragédiáját mondja el megrázó színekben s amelyben Parlagi Kornéliának lesz alkalma nagy énektudását ragyogtatni. »Az anyám« a fővárosi Orfeum megrázó zenés drámája és Zerkovitz »Angyalom, angyalom, angyalkám« nagyszerű trefás keringője. He ly jutott ezenkívül a politikai aktualitásoknak is, természetesen anélkül, hogy bárkinek is sértené politikai meggyőződését. A nagyszerűnek ígérkező est jegyét Strausz Sándor papirkereskedő-cég árúsítja.

— **Nyilvános köszönet.** A nagyünnep alkalmából a Csáktornyai Izs. Nőegylet részére adományoztak: Hirschmann Leo 15 K; Wollák Rezső, Vajda Elemér, Vajda Andor, Rosenberg Rezső, Lövenstein Albert (Bartolovecz), Mäyer Armin, Strausz Miksa, Mozes Bernát, dr. Wolf Béla, Neumann Samu, Mayer Károly 10—10 K; Székely Vilmos 6 K; Gräner Mór, Heinrich Rezső, Schwarz Izor Budapesti, Wertheimer Jakab Muracsány, Meider Bernát, Müllhofer Ignác, Neufeld Lajos Bótornya 5—5 K; Hoffmann Lipót 4 K; Bayer Samu, Schlesinger Mór, Baumsteiger Samu

3—3 K; Lövenstein Samu Trnovecz, Hoffmann Ignác, Hirschmann Miksa, Singer Salamon Kisszabodka 2—2 K; Turk Bernát Pozsony, Schmidt Henrik, Nyiri Samu 1—1 K; Összesen: 180 K. A nemesszívű adakozóknak az egylet nevében ezúton is hálás köszönetét nyilvánítja Wollák Rezsőné elnöknő.

— **Állandó mozgószínház** van legnap este óta városunkban. A Zrínyi-szálló nagytermében ültötte fel tanyáját és mint a bemutatott műsorból láttuk, csupa érdekes ujdonságok kerülnek bemutatásra. Kezdeté mindennap este 8 óra után Vasárnap d. u. fél 6-kor is van előadás. Azt hisszük, hogy kellemes szórakoztató helye lesz a mozi városunk közönségének.

— **Kérdezzé meg** házi orvosát, hogy nem-e akkor cselekszik legokosabban, ha már szappant vásárol, hogy csak a Koleszvári Heinrich-féle Szent László fertőtlenítő pipera szapant veszi. Megóv minden ragályos betegségét.

— **Udvardyt nem adják ki.** Felévvél ezelőtt, mind irtuk, miniszteri intézkedés történt arra nézve, hogy Udvardy Ferencet, aki tudvaleg nagy csalásokat követett el, azután megszökött s utóbb Törökországban felaróztatva lett, az ország határára a csáktornyai járás-bíróság vegye át, mely azután rendeltetése helyére szállíthatja tovább. Újában arról értesüünk, hogy ebből az átadásból semmi sem lesz, mert Udvardyt a török hatóságok ki sem adják. Egyszerűen abból híre tért át. Így játszotta ki a furfangos család a magyar igazságszolgáltatást. Udvardy ügyét most már csak a török törvények szerint lehet elbírálni.

— **Épül a balatonfüredi új fürdő.** Mult héten vette kezdetét az a nagy munka, melyre mástél évtizednyi töprengés után szánta el magát Balatonfüred tulajdonosa, a szent Benedekrend. Megkezdték a régi fürdő-épületek lebontását s amg az időjárás enged, az építést is folytatják. Szénsavas új fürdőház épül 70 furdoszobával, ezenkívül új gyógyszálloda építését kezdik. A tervbe vett építkezések és átalakítások három év alatt készülnek el, amelyre a tulajdonos szent Benedek-rend három millió koronát irányzott elő.

— **A Muraszabályozás felülvizsgálata.** Folyó hó 2-án tartotta meg az osztrák és magyar kiküldöttekből álló vegyes bizottság a Mura folyó szabályozási munkálatainak évi szokásos felülvizsgálatát. A bizottság Radkersburgban dereglyére szállt s vég hajózott a Murán. Megszemlélte a f. évben teljesített szabályozási munkálatokat és megállapította a jövő év munka-programját. A kiküldöttek a legmelegebb elismerésüket fejezték ki Gillyén Sándor kir. főmérnöknek, a szabályozás vezetőjének a végzett szakszerű munkáért.

— **A hazárdjáték ellen.** A belügyminiszter igen üdvös rendeletet adott ki a hazárdjáték ellen. A súlyos megélhetési viszonyokra, a pénzpiac nyomott, nehéz voltára s a gazdasági helyzet súlyos állapotára való tekintettel elrendelt, hogy a rendőrhatalóságok szigorúan örkődjenek afőlött, hogy a kisebb javadalmazású emberek ne üzzenek hazárdjátékot. Ébernek kell e rendelet szerint a rendőrhatalóságoknak arra ügyelniök, hogy kávéházak, korcsmák, vendéglők ne tarthassanak olyan helyiségeket, melyekben a hatóság és a nyilvánosság szemé elől elvontan hazárdjátékok folyhassanak. Az ilyen helyiségek felfedezése után a rendőrhatalóságok

kötelesek a legszigorubb megtorló intézkedések megtételére.

— **Tyuktolvaj.** Tusek Ferenc csalafadombi lakos Vrhár János ottani lakos udvaráról 7 drb. tyukot ellopott. Miután a tyukokat a tyukolnak már két ízben történt feltörése után lopta el, Tuzek Ferencet a nagykanizsai kir. ügyészség fogja tetteért kérdőre vonni.

— **A világ minden részében tudják, hogy a Phosphatine Fallières tápszer a legkiválóbb.** Az elválasztás pillanatától kezdve sohasé gondoljon egyetlen anya se más tápszerre, mint az ezerszeresen kitűnőnek bizonyult Phosphatine Fallières-re, miáltal a gyermek erőssé és egészségesé lesz.

— **Az iskolák a Gyermekszanatorium.** A magyar gyermekvédelemnek országosan fontos ügyét szolgálja a gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter kormánya a alatt álló Zsófi Gyermekszanatorium Egyesület, amely a Balatonalmádi-Zsófia Gyermekszanatoriumban a szenvedő, szegény iskolaköteles kisdetek ápolását annyi áldozatkészséggel végzi. De az első magyar gyermekszanatorium csak elenyésző kis töredékét képes az ápolásra szorulóknak befogadni, mert is gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter már rendelkezett az alábbi intézet kellő kibővítése iránt s egy újabb pavillon felépítése a jövő szezonra eszközöltetni is fog, azonkívül a budai központi gyűjtő gyermekkórház mielőbbi megépítését is megkezdte a Rózsadomb egy szép fekvésű nagy telken. Ezen magaslat feladatok érdekében fordult most a gyermekszanatorium kormányzósága segítségért a nemzet mindg hű és önzetlen munkásaihoz: a nemzet oktatóihoz. A vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyével ezúton is azzal a kérelmmel fordult a Gyermekszanatorium kormányzósága a közönséghez és főleg a tanulóifjúsághoz, hogy néhány fillérrel a második gyermekszanatorium létesítéséhez is hozzájáruljanak. A gyűjtő ivatek az iskoláktól lehet átvenni és ugyancsak az iskolákhoz kell a begyűjtött összeget átszolgáltatni. Minden fillér, melyet a gyermekszanatoriumot szolgálja, örömet és áldást fog fakasztani, mert nincs a világon irgalmasság szebb és meghatóbb, mint amely a szegény beteg gyermekek ágya fölé hajlik!

— **Tettenért csavargó.** Krajczar Fülöp krizsoviány illetőségű csavargó a csáktornyai kir. járásbíróság foglya lett, mert különféle lopásokot követett el. A károsok Ivancsics György és Csernecse István drávavásárhelyi lakosok, kiktől élelmsizert és egy ponyvat tulajdonított el.

— **MOLNÁROK részére Zala vármegye alispánjának a malomrendtartásról szóló 10418. sz. rendelete értelmében elbirt nyomtatványok kaphatók Strausz Sándor könyvnyomdájában Csáktornyan.**

Köszönetnyilvánítás.

Megboldogult férjem elhalálózása alkalmából hozzáam juttatott részvétnyilatkozatokért, valamint a temetés való megjelenésért, mindenkinek ezúton mondok hálás köszönetet.

Csáktornya, 1912 október 7-én.

Özv. Tersztenyák Bódogné.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna očna je:
Na celo leto . . . . . 8 kor.
Na pol leta . . . . . 4 kor.
Na četvert leta . . . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Suradnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SANDOR.

Kak se zelenje spravlja na zimu?

Sad, kad su već jesenski dnevni nam na hrhtu, svaka dobra gazdarica si premišljava, kak i skim bi na punila na zimu komoru. Letos su poleg vnogo deždja vrli tak lépi bili, da dosta svega moremo si sriniti na zimu. Dobre gazdarice vnogo si premišljavaju, da bi skim bolje mogle si spraviti zelenje na zimu. Sami doktori nas vučiju, da zelenje je vun izverstna hrana, dobro se da pre cerati i krv čisti snaži.

Paradeiz je jedna s med naj fineših hranih i više vrstih ga moči na zimu spraviti. Najbolje je ovak: Paradeiza čisto operemu, na falacke ga strgamo i vu čistim loncu ga skuhamo. Za tem na mrzlo mesto ga hladit denemo, potlam pak prék site ga stišćemo i opet ga na stran denemo, da se gusteše doli sede. Od sgoranje doli po beremo i samo odspodneše gusto denemo vu flaše, koje se dobro moraju doli svezati. Sad flaše vu kotel ili vu vekši tonec vu vodu denemo, dobro pokrijemo, da se paradeiz vu sopotu opet dobro prevri. Ako tak sranimo paradeiza, tlijam do drugoga bude dober ostal.

Bazilica je takaj dobra i tečna hrana i njo je lahko moči sriniti. Najpredi mladu bazilicu čisto operemo, na falacke zrěžemo i tak ju denemo na šporhert. Fertalaj vure damo vreti i onda svaki poleg svojega gustusa more po soliti i octa gori vlejati. Kad se prehladi vu glaže ju složimo, dobro doli svezemo i onda ali vu sopotu skuhamo, ali

pak taljeno maslo vlejemo gori, da zrak nemore do nje. Ako ga masla něga pri hiži dobra je i taljena svinjska mašća.

Kela bez kuhanja čistlam friškoga moči na zimu ostaviti, ako dobro pivnicu imamo gde ni zmrzne. Vu pivnicu suhuga pėska na nosimo i vu njega posadimo kela tak, da ruža odsvana ostane. Nije smeli skup na tiskati ga, jerbo tak leži s gnjili. Ako spazimo da nekoja glava gnjiliti počme, odmah ju vun hitimo drugač i zdrave glave počmeju gnjiliti ili pak duhu dobiju. Tak je moči i zelje spraviti, takodjer repo i mrkvo, samo da ove dvě stvari čistlam za kopamo.

Tikve se tak spravljaju: Najpredi obělimo tikvo, košćice vun zememo i na ribamo. Tak denemo vu glaž, kad smo predi dobro osolili i dobro ožmeknuli. Odsgora opet sol denemo.

Koja gazdarica si tak na puni pivnicu i komoru, nju ne bude i zimi glava bolěla da kaj bi kuhala.

Bulgari i turćini.

Nekoliko sto gódnih je već, da turćina s mirum pomalem rivaju vun s Europe. Nigdar neima mira, jerbo ako ga vekši i jakši orsegi ni pehaju, onda ga tak mali, kak je Bugarija ili Srbija počmeju ritati na lucki račun, ovih ga tak mlo i tak su slabi, da proti velikomu Turskomu orsagu sami nikaj nemoreju zapovedati, ako od vekše oblasti ni dobiju pomoć. Od menjšega puka, koji na turćinovu kožu očeu vekšega

imělka skup stući, naj bolje se Bugarija stěple. Bulgarski korman s mirum je kričal, da on mira oče imati, ali puku ni more više zapovedati, puk boja oče imati. I doklam su mira kričali, tē čas lépo stiha su se pripravljali k boju tak, da do zadnje vure sve su imali pripravljenu, kaj jeden boj potrebuje. Turćin pak je one dane na bulgarskim halaru velikoga manóvra držal i poleg toga bulgarci su se još bolje šbesili tak, da denes već na sve strani puske pukajo.

Tu očemo skazati kakve jakosti su jedua proti drugi. Bulgarska vojska pod Ferdinand kraljom s mirum se poveksavala i denes je naj jakša i naj vućenesa na Balkano. Ova vojska je tak skup složena kak i naša samo punu menjša je. Vu miru ima 3500 officirov 50 jezer dečkov, 9500 konjov; na leto 30 jezer rekrutov ima Soldat od dvajsetoga leta do 46-ga služi. Pod linijum baki dvě leti svi drugi pak tri leti služiju. Jako s vućene unterofficire imaju, za koje ekstra glasovitno skolu deržiju. S vun pešićkih ima bulgarska vojska konjenike, kanoněre, festungskanoněre, pioněre, i druge svakojačke kompanije. Tridesetšest prvoga razreda pešićkih regimentov ima, koji 8 milimeter Mannlicher puske imaju. Deset regimentov konjenikov sablju i repetir karabina nosiju. Devet regimentov kanoněrov svaki regiment šest kompanijih ima Schneider-Canet za hitro strėlati stuke su dobili. S vun toga su pioněri, željeznički, telegrafisti, jeden automobil i jeden razred futbolonski soldatov. Vu mirnim vremenu čela vojska s devet divizijih stoji, svaka divizija iz dvě

Magjarski spisatelj Mikszath Kalman.

On sam o sebi piše: »Ako ja med mojemu poznanci slučajno spomenem, da sam i ja nekoč bil varmedjinski činovnik, onda me svi onak znamenito poglednu, kak da me hoću nekač uvriedljivoga pitati. No, anda, moja gospodo, — ako baš hoćete znati, to vam anda otvoreno priznajem: Je, — i ja sam u one vrieme povierenu mi svotu novac pronevieril.

Jednog dana, dok sam u uredu sedel za stolom, stupi u sobu Martin Paróczy. Toga čovieka se je svaki u varmegiji bojal, jer je bil kakti nasilan, grub i skupec poznat; ali pošto je imal velikog imetka te bil bogat, svaki ga je tobož stoval te je valjal kakti jedan od najuglednijih gradjanah u varmegiji.

»Čim mogu služiti?« — zapitam ga uljudno.

»Ja hoću mojega sina javno zalajati i razbaštiniti.«

»Ali prosim, zakaj? On je fini, štiedljivi i u svojoj vrsti podpun mladić, koj niti nepije niti se nekarta . . . . .«

»To je istina, ali on se je oženil, — ta mistarija.«

»Pak koga je vzel za ženu?«

»Peršonu, skojom je imal odnošaj — zar to nije strašno?«

»Podnipošto . . . a najme pak, kad je i diete tu . . . . .«

»Stup familije, jedan Paróczy, jeli? Hahaha, ja ga zagutim toga derana, ako mi samo jedan krat pred oči dojde!«

»Ali pošto je ženitva obavljena, bilo bi ipak najpravednije . . . . .«

»Kaj hoćete?« — zakriči srdito — »Zar bi ja neka za moju snehu ženu pripoznal, koja niti nije plemenitašica, a k tomu je bila više godinah draga mojega sina — kaj bi moji predji na to rekli? — Em bi se moj plemeniti pradied u grubu obrnul.«

»Niti bi kaj rekli niti bi se u grubu obračali. Ja sam takaj već mnogo bedastoću načinił, pak od mojih predjov nijedan nikaj neveli niti se po grubu kopiće.«

»Dobro, pak ako su pradiedi tiho, bude otac govori!« — krikne opet stari — »evo, tu sam donesil i koncept — Tim spukne iz žepa arkuš papira, razmota ga i jakim glasom čita, da podpisani Karol Paróczy plemeniti od Parócza, svojega prvorođenoga sina Štefana nepriznaje za svojega zakonitoga sina te mu oduzimlje sva prava prvo-

rodjenstva i očituje, da nikakove dugove za njim plaćati neću, te ga ovime javno zanićem i razbaštinam.

»Koliko košta oglašenje toga u službenih novinah?«

»Jedanaest forinti i petdeset krajcari.«

»Eh, to je preveć — zdehne si stari skupec — »nebi li se to dalo na jeftinije s handlati?«

»To je stalna taksa, na kojoj se neda nikaj mienjati.«

Zdihavajuć i slivkajuć drhćućom rukom, kak da ga žimlica tere, nabroji novce na stol.

»Ah Bože, jeli nije pravo skušavanje otac biti? Sada košta još to zaniekanje toliko novac. A kad izide taj oglaš.«

»U prvom listu službenih novinah.«

»Ali da bude debelimi slovami štampano, to vam mladi gospon na srdce stavljam! Pak onda još jednu: ak čete gde kada protekciju trebati, samo se na me obratite, ste razmel?«

Timi riećmi je uvijek znal činovnike policai a većinom i plaćati za trud, kojega su njegovimi privatnimi posli imali, jer on je uvijek i po svih uređih posla činovnikom zavidaval, pak je taj način plaćanja bil najjeftiniji.

brigade, brigada pak s dvejo regimentov, s devet baterijih, s deveti eskadronov i s pionerov. Ove devet divizije ležuju u: Sofia, Vraca, Dubnica, Fillipopolis, Eski-Sagra, Sli-ven, Plevna, Rusčuk i u Sumli. U bojnim vremenu ima Bulgariji 144 bataljunov, 36 kompanijih od mašinpuških (gépfegyver) 37 eskadronov, 81 taborski, 18 bréžni i devet mužar kanonerskih regimentov; sve skupa 160 jezer puških, 144 mašinpuških, 6 jezer konjenikov i 550 stukov. S rezervizih skup Bulgarija more postaviti 232 jezero soldata, 6 jezer konjenikov i 720 stukov. Mobilizacija dobro je pripravljena bila i moremo reći da na Balkano bulgarska vojska je najbolša i naj vučenaša.

Pri turski vojski mobilizacija je puno mudneša. Predelani regimenti ni su još svi postavljeni, koji pak su je, oni su ni spujeni. Po starim broju sedem vojai sborov ima turčin, od kojih su samo tri u Europi nastavljeni. Po novim računom od četirinajst vojni sborov sedem spadneju na Europo. Ovi su pod tracia i macedonsku zapovedništvo podložno. Prvo pod sobom ima konstantinopoljski, rodoštoi, kirkilissei i drinapoljski vojni sbor, koji vu najvešim broju stojuju od 12 nisam divizije, pet konjeničkih brigade, jedenajst redivbataljunov, daklem 217 jezer pesički 5800 konjenikov i 450 stukov. Puzuju malo menje ima macedonsko zapovedništvo. Vu taborskim vremenu more vu Europi postaviti po priliki 620 bataljunov 163 eskadronov, 186 baterijih, 137 mašin puških; ova vojska stoji po priliki od 450 jezer pesičkih, 21 jezer konjenikov, 1050 stukov i 137 mašinpuških. Z brzoštrélai stuki su od Krupp fabrike kupleni.

Turski soldati takodjer tri leta služuju pri liniji, drugač pak se služba počme dvajsetoga leta i traja do četerdesetoga. Na leto 150 jezer regrutov dobiju.

Turska mobilizacija nemore se tak hitro s veršiti, kak bulgarska. Iz toga se vidi, da makar je bulgarska vojska pogibeljni nepriatelj, itak se turčin svojom vojskom lahko brani i lahko potuče nepriatelja.

Počel se je boj.

Dugo je tak stalo, da drugi vladari mir budu napravili med turčinom i med susedi, koji već tak dugo na ujeja mrzju. Oktobra devetoga još jedenput su probali europski vladari razloznačiti srbjancom, bulgarcom, grkom i črnogorcom, da kam pelja on put, na kojega su stupili. Predi kak bi odgovor dobili od svih strauih s med četiri neprijateljov naj menjši i naj slabeši — črnogorac — na znanje je dal velikomu turskumu orsagu, da med njimi stoječe diferencije naj puške i štuki razvijaju i odmah je pozval dimo svoje ablegate iz turskuga, takodjer je odmah nuler v drl vu tursku zemlju. Razmi se, da bulgarci i srbi nisu od stupili od saveza i montenegorce same ostavil, nek su i oni taki drugi, tretji dan svaki savez reztrgli s turčinom. Daklem samo pa: vur je trajalo, da su i ovi za Montenegrom na glas dali turčinu, da niti za nikaj se neču pomiriti. Kad su europski vladari zadnjič punudili balkancom, da očuju i moreju takov kontrakt napraviti s turčinom poleg kojega mir more nastati, onda ovih malih mesta kormanii odgovorili su, da je već sve pre kesno. Prekesno je, krv teče već i bog zna, da ov krvi vzirake kakvo morje bude napravil, to još denes nišči nezna. Svi europski orsagi imaju na Balkano nekakvo zanimivost naimre pak mi, koji smo naj bližnji susedi onoga mesta, gde se počela krv prelévati. Tu nije znati gda i koju vuru bude došel na nas red i kad budu morali naši dečki prek Bosnije vu Novibazar iti, da ga zavzemeju i ni pustiju, da srbjanom na ruke dojde. More biti, da samo par vur je još odzaja, da budemo to presljeni na praviti, jerbo to je već zrečeno, da niti jednomu ni dopustiju, da kakov falaček zemlje zeme od turčina. Vidi se stoga, da niti jeden nebude imal nikakvoga hasna od krvi prelévajuja, nek svaki bude imal strahovitoga kvara vu krvi i vu penezi, koje itak niti jeden neima. Sad idemo gled kakov svét stoji tam za vezda?

Vu Cetinji svaki dan su velike demonstracije za boj. Pred kraljskom i pred princuvom palačom duševne demonstracije na-

čini puk. Domoljubne pesme popévaju i za tèm velike procesije idu po vucicah pred ruski, grčki i srbski konzulatuš i s velikom paradom i još sveškim kričom po sdravljaju ove orsage. Koj samo malo se more gibati, zeme pušku i ide vu boj. Dan, na dan na jezere njih ide na turski hatar, gde je turki s velikami šeregi čekaju. Nikila kralj i Mirko herceg su takodjer odputovali vu Podgoricu gde je prvi ratni stan. Turski poslanik je takaj od putuval iz Cetinje.

Iz Belgrada takodjer pišuju, da pred Gjođrg hercegovom palačom na dan su demonstracije. Minuči četrtek kad je herceg doil došel iz palače, demonstranci na ramena su ga sdigli i odonut njim je norček prodeštvu držal. Tak govori, da svakomu srbu gori srce za boj. Prezš vu skupštini veliki govor je držal, da Srbija nesme se doil dati i mora jedenput do kraja račun napraviti s turčinom. Bračas jako se budu vu ovim računom v kanili. Navadno veliju da 350 jezer vojnukov se javilo s med kojih su 330 jezer nuler zeli. Srbski vojnički stan med Nis i med Belgradom bude.

Na našim hataru srbi se buniju svrho toga vu Pančevi su više kak sto zandarov nastanili, da paziju kre Dune, da srbski čuni po noći nemoreju prek dojti.

Bulgarski korman pred nekoji dan pet milijun frankov je prosil iz jednoga banka vu Parisu, ali francuzki korman, koj mira čće imati na Balkanu, nije dopustil bankarom, da ovu, tak rekuč malo svotu splatiju bulgarcom. Na to je Bulgarija pred dvemi danii opet prosila druguga banka, niti tam su ni dobili peneze, jerbo Poincaré minister prezident nije dopustil. Daklem vidi se, da Bulgarija itak neima tuluku penez, da bi duže vremena mogla boja derzati.

Vu Turtuhaja bolgarski občini prideverom po noći bulgarci na tam stanuječe turčine v drli i smed njih jako vngovo su je nemilosrdno s poklali. S Rusčuka agenti su na hecali bulgarce proti turčinom. Okolo pol noći su vdrli siromake i tuluku su spoklali dece i ženskih, da čelo noč se je ovih krič i javkanje čulo. Nekoji mužkarci su prek Dune skočili vu Otlenic rumunjsku

Kada goder sam poslie toga staroga gospodina gde srel, uvijek me je pitaj: »No, kaj je? Zar oglas još nije izašel?»

»Od onda još nije u novinah službeni list izašel« — odgovoril sam mu uvijek, skrenuv spleci, jer štampanje toga lista nije imalo svoje redovito vrijeme, već je ovisilo o tom, dok se je nabralo dosta komadah za štampanje. Ali kad je jedan krat došlo vrijeme te je list izašel, falelo je u njem Paróczyevo očitovanje; ja sam tu celu stvar zaboravil.

Drugog dana dojde stari, ves razbielen i razzaren u moj ured te vudri svojom močnom šakom po mojem stolu, da su akti na njem samo onak skakali kak da su na drotu i zakriči: »Kakova je to prokleta nemarnost, kaj je to za štamperija; kaj je smojimi novci, mladi gospon — he?»

Miesto odgovora odprem ladek mojega stola, pokažem mu novce zajedno sa konceptom oglasa, i kad se je na to pomiešto umiril, izpričan, mu se i obećam, da ču taj oglas, za da opet nezaboravim, još danas u tiskaru odnesti.

Posto pak sam imal nekoje akte silno riešiti, posve sam zaboravil moje obećanje, te sam se stoprv sietil, kad je stari poslie

kojih osam ili deset dni opet k meni došel, te me svojimi probadajućemu pogledu fiksiral pitajuči: »No, mladi gospon?»

»Stvar je već riešena« — velim ja prestrašeno te se nagnem duboko nad mojemu akti, za da mi zažareno lice nevidi.

Kad pak sam drugi dan novce k sebi u žep uzet hoteti je, ali sad izbija i skrúšeno u tiskaru odnesi, sretnem se na stubah sa starim, koj je u naručaju nosil maloga, plavih, rudastih lasih dečaka, te je pod tim nenavadnim trhom pihal i skečal.

»Baš sam na putu kvam, mladi gospon« — veli mi.

»Kmeni?« — zapitam ga prestrašeno. — »em sam vam već rekeli, da je stvar već riešena«.

»Baš zato, moj dragi mladi prijatelju. Medjutim, idemo u vašu kancellariju, ja moram s vami govoriti. Recite mi, molim vas, jel je moj oglas glede mog sina izbija već štampan, amice?»

»Oh, bezdvojbeno, moj gospodine« — On nezadovoljno stepe glavom: »Onda te novine, ili bolje rekuč, službeni list nesme med ljudi dojti. Razmete amice«.

»Je, razmem, — ali kaj se je pripetilo?» — Kad sam danas u jutro hotel simo

iti, da si službeni list odnesem, bila su na cesti dieca, koja su se igrala nieku dietnsku igru. Jedan izmedju tih mališah mi na jedan krat zapremi put te me zaustavlj pitajuči: »Jeli je to istina, da si ti moj died?»

Bez da sam ga poglednul odrinem ga od sebe i kriknem: »Nosi se od mene te me nenapastuj!»

Ali da ste sad videli toga maloga purana. On se uzvrpolji, grune po prsih i stisne šaku te mi dovikne: »Da me se nisi dotaknul, jer ču te inače tući, čim me se samo dotakneš!» — Sad sam si tekaj toga maloga junaka dobro pogledal. Njegova od srditosti zažarena lica, plavi lasi, biiskajuče se oči — on pravi pravcati Paróczy od pete do glave — znate, — Paróczy, kojega je na prvi mah videti, da je pravi...

Dok je to stari govoril, splazil je mali, živ kak živo srebro, na stolec, od kuda mi je sva pisma na stolu sprenesal i tintarnicu prehitil, a naravski i sve na stolu zamrljal.

»Jeli budeš miren ti mali vrazič!« — zakriči stari na njega, ali i odmah dodene: »no, no, neboj se, bácsi se nebude srdil, a mi pak već falingu nadomestimo — je, kaj sam hotel reći — na to sam dečeka vzel u naručaj, izkušoval sam ga i izdragal, te

občinu i tam su na znanje dali, da su bulgari skoro sve turčine zaklali.

I u Konstantinopolju se jako pozna, da se u koju pripravljaju. Čele dane idu soldacki cugi proti Rumeliji i od okolice na vnožina rezervista dojde u varaš koje taki obležuju i odmah na hatar pošleju. Na želznica i na ladjah samo soldati moreju putovati. Albanci su takaj odredili med sobom, da vu oružje stupiju. Ako kalifa od redi svetoga boja milijun i milijun turka stupi pod zastavu. Bogataši su tajno jako vno go penez alduvali na boj i ako bude više treba, par danov tuluku na nosiju skup, da orsaga bog nikaj ne bude koštali. Takvu veselje je i tam, da niti spisati ni moći Turki su takaj pripravljeni da pokažuju što je na Balkano jakši s vrho toga kak mladi tak stari potrebuje boja.

KAJ JE NOVOGA?

— *Prosimo naše poštvane predplatnike, naj nam vu novim fertalju predplatne zaostatke čim predi pošleju i predplate ponoviju.*

— **Novo orsačke škole.** Školski minister sap je dal vun iskaza, da kieto, tojest 1913. szept. 1-ga gde se počneju nove orsačke škole. Čeli orsag dobi dvjesto i tri orsačkih škol i tristo o-emeset i jednoga naučitelja. Od ovoga broja na Muraköz spadne: Felsőpusztafa občina dobi škole i dva naučitelje; Janošfalva gde su već zazi-dane škole, jednoga naučitelja. S vun toga 1913-ga leta niti vu nikakvu pogodbu se ne bude ministerium pustil.

— **Poleg sinovih grěhov.** V srědo se je skončal vu KAPOŠVARU Slovak Ignac melinski gazda. Ve se je zišo zakaj je moral smrt podnesti. Sin, Slovak Tibor, v pondělek 32 jezero korun folšnih vekšlinov je vu jedni kAPOŠVARSKI kassi založil, tojest tuluku su mu vun splatili. Na vekšline je otcovu i jednoga zemeljskoga gospona ime podpisal. Na ciganiju su hitro gori došli i opominuli su Slovak Ignaca, da nek to horribilno svotu splati. Siromak nije imal peneze i od žalosti hitil se pod brzovlak, koj ga je na smrt sdruzgal. Su je skočil i sad ga po celim orsagu iščeju.

sam šnjim sino došel, za da vam rečem, da on moj oglas nesme u službenom listu izajti. Kak bi se to dalo učiniti, savietujte mi dragi moj mladi gospodine!

•Tu je samo jedan izlaz: mi moramo sve brojeve, jer su već štampani, uništiti i friške štampati datic.

•A kaj bi to moglo koštati, amice? •Tak od prilike četrdeset forinti. Ja ću se već poskrbeti za to.

•Hvala vam liepa, vi ste fini mladi čoviek, — ali prosim, morem se zanesti na to, da budete i mučati znali? •No, to se razme — a list će bezuvitelno biti uništen.

•Ja ću onda već račun platiti, — pak onda još jedno mladi gospodine: Ako bi vam bilo kakove protekcije potrebno, onda se samo zaulano obratite na me!

I sad sam znal, da sam izplaćen; jer od ove ure mi se je stari posvuda vugibal i ja ga više nisam videl. Njega je to negde strašno veselilo, da mi je četrdeset forinti ostal dužan, dočim za pravo sam ja njemu još dan današnji jedanaest forinti i petdeset krajcari dužan.

Em. Kollay.

— Zaklal je za petnajst korun.

Vu Dorožmi su žandari vlovili Olah Golja Jožefa jerbo je svojega gazdo Rac Gjuru za 15 korun zaklal. Nečimurnoga človeka su zaprli.

— Tragična vadasija na medvede.

Vu Krasso-Sörénj varmegiji tak su se medvedi napovali, da su službeno vadasiju morali odrediti. Na vadasiji je i Medve Zoltan föispan nazocen bil. Vadasija se nesrečno zaključila. Tirali su jednoga plazéranoga medveda, kad je Asboth Jenő na grm tak nesrečno popičil, da se mu puška sprožila i vu jednim čoprtu Lazar Akim poganjaju kugla na smrt oranila Istrogu su podigli.

— Za stran MLINARE predpisano tiskopisi — koje je zalavarmegjinski podžupan pod 10418 brojom odredil — se mogu dobiti u STRAUSZ SANDOR-ovi tiskarnici na Csáktornya.

— **Berana.** Črnogorci su obkolili Berana turskoga varaša i šteli su ga zavzeti. Turčini tak dugo su se branili doklam su pomoć dobili, za tem pak su montenegrovce s orsaga vun sbili. Krvni boj je bil okolo Karakol i Kalada mestah gde su montenegrovci takodjer vno go ljudstva s gubili. Od turčinov 15 su plazérani bili. Nas je vu ovim boju tuluku brga, da soldacki minister prvi dan od delegacije 200, drugi dan 400, minući petek pak već 500 milijun više prosil, kak bi po navodi bil zahtěval. No, mislite, da je delegacija mortig se proti stavila? Bog za čuvaj!

— **Vužgani automobil.** Schretter Ödön dvanaestlét star diak, doklam je Tamassi Zoltan föispor se vu bližnji trafiki spominat, vužgal je ščbu i hitel je pod automobil, jer je spazil, da s jedne cevi benzin vun curi. Automobil odmah je vu plamnu nastal i doklam su vatrogasci došli, čistam je sgorel. D čca, predi kak bi bil mogel vući, prijeti su ga i na redarstvo odeguali gde je tak valual, da se mu je to s nenada pripetilo i da nije imal nakanenje automobila vužgati.

— **Nesreća naučitelja.** Tragično je preminul Vajda Géza 38 lét star sobičim naučitelj. Na bratvi je bil i kad je štel po cugu dimu iti, kaput se mu je zadel i on je vu onim hipu kad je cug genul se tak vudril s glavom vu kogač, da se mu na pet strani razpečila. Čuga su taki zastavili da ga vu spital odpelaju, ali na putu je već vumral. Dovicu i troje dece je ostavil. Farniki su ga jako poštvivali i radi imali, sad se žalostno tugujuje za njega.

— **Samoubjstvo.** Parsi Gjula išpan je bil pri baron Joška Lajošu na tihoi puti i minući petek se je vu glavu strelil, odmah je vumral. Vu žepu su jednoga lista našli vu kojem to piše, da za to se je skončal jerbo poleg letošnje bude letine, nije mogel takov izversten račun dati, kak je lani.

— **Deset mesecov za dvoje življenje.** Linder József pri 32 regimento je služil. Vitěz zvani kaplar dopušćenje je dal Linderu, da s posta slobodno odide na kratku vrěme vu bližnju krěmu. Soldata su tam dva poznanici na pojili. To njim je tak zahvalil, da je od jednoga vuru potegel. Kad su to spazili taki su ga išli iskat i našli su ga na straži. On je od v... ikaj ni štel znati i kad je videl, da se vu neću odstraniti, nabil je pušku i obedva doli strelil. Sad je bil sud, deset mesecov rešta je dobil, kaprolu pak su zvezde doli rezali.

— **Povodnja.** Iz Zenta varaša pišeju, da Tisa opet je oblejala celo okolicu. Polje i gorice su sve vu vodi. Kvara je na milijune. Deždj s mirum curi i skorom već dvě tretje strani orsaga je pod vodom. Čebza občini je voda 278 híz odnesla, vu Macedonia občini 148. Samo vu Torontoal varmegiji je prek dva milijun i 600 jezer korun kvara. Vu Kraššó-Sörénj varmegiji je pak 720 jezer 705 korun kvara voda zrokuvala. Ako je prinas hudu i nas kaštiguje Bog, bormes drugdi je na slotine procentov hušje. Jesu takva mřsta, gde poleg povodnje stanovniki takvi siromaki nastali, da niti talacek kruha ni zmoreju pre hiži. Voda njim je sve odnesla; polje, hižu, marho, tak da njim je ravno čistam nikaj drugu ni ostalo, kak prazno življenje.

— **Vrědno je znati.** Vu Budapeštu je jeden vrt vu kojim svakojačku živinu moći videti i najti, zove se po magjarskim jeziku: »Áttakert.« Sad je od ovoga vrta direkcija ove reči dala vu novine deti: »Lanjsko leto sedem metercentov suhi hrošč smu pohranil s našemi listi. I letos smu kanili još više hroščov pribaviti najbolje s onih varmegijih koje su prek Dunaj, jerbo na protuletje po ovih varmegijah je vno go hroščov bilo, ali pokedhod nišci nije štel to hudu nesnago brati, sad smu predsjedier iz Nemšköga orsaga beštelati. Tam su spametnoši ljudi i neglediju skup sklopleni rukami, kak njim hrošci drevje na nikaj spraviju.« Kok nevaljani ljudi smu mi, da niti s onoga nećemu peneze, kaj nam je na veliki kvar. No, za letos smu prekešnih ali dobro bude za kieto si zapamtili, da ni pustimu naše peneze vu ljudski orsag, kad i mi je jako nucamo.

— **Dobroga srdca tat.** Vu Newyorku su vlovili Salvage Fülöp dobro stojećih roditeljev dečka, kad je s jednoga velkoga št cuna svakojačku robu pokral. Smu je valual da već duže vremena hedi krast po štacunah i pokradjena roba više jezer korun je vrědna. Vu tem nije nikaj novoga da bogatih roditeljev deca tati postanegu, ali ov dečec još se veseli svoji tatbini i zmožno je rekel birovu: Samo od bogatušov sem kral, to pak sem za to načim, da morem siromakom na pomoć biti. Pak za istou posvedočilo se, da vu kradjene stvari je samim siromakom rezdelil i za svoju potrebu nigdar ni jeden filler potrošil. Novine ni pišeju dalje, ali je kakvo kaštigu dabil ali pak ne.

Obznanane urednika.

K. M. Rackanizsa i P. R. Ligetfalva. Hvala za vaše lepe i poučane članke. Obedvč dojdju u kolendar. Prosimo, nek nas i višekrat počiteše s vašimi poučanimi članki i pjesmi. Jako nam se drago, ako u novine domorođci pišeju, koji najbolje znaju to, kaj treba medjimurskomu puku. Primité našega ljubeznoga pozdravlja!

AZ ÖREGEM

is mindig azt mondta, hogy szeplök elűzésére, valamint finom, puha bor és fehér lent előreső és megóvást, a nemes jobb szappant, mint a világhírű „Steckenpfeifer“ liliumite szappant. Védjegye „Steckenpfeifer“, készíti Bergmann, és Co. czég, Teichen a/E. — Kapható minden gyógyszerár, drogéria-illatszertár s minden szakképes vagy üzletben. Darnbia 80 fillér. — Használékének csodálatosan beválk a Bergmann féle „Manera“ lilium tejk rém fehéř és finom néi kezek megóvására, ennek tubusa 70 filléřért mindenütt kapható.

774 33 40

Gabona árak. — Cienna zítka.

mmázsa	l m.-cent,	kor. fill.
Buza	Pšenica	20 20 —
Rozs elsőrendű	Hrz	15 00 —
Árpa	Ječmen	15 00 —
Zab	Zob	18.40 —
Kukoricza	Kuruza suha	10 00 —
Fehér bab új	Grah beli	24 00 —
Sárga bab	zúti	20 00 —
Vegyes bab	zmésán	19.60 —
Kendermag	Konopljenoseme	21 00 —
Lenmag	Len	24 00 —
Tökmag	Koščice	24 00 —
Bükköny	Grahorka	15 00 —

rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **RETHY-féle pekemetefü czukorkánál!**

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utáznata van. Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a RETHY név.

1 doboz ára 60 fillér. Nagy doboz 1 kor. Mindenütt kapható.

Minden szabásminta

csak 60 fillér!

Ujdonság!

∴ Szál után szabva, tehát ∴
∴ szövetelvagdalás lehetetlen ∴
Egyedüli árusítása:

Strausz Sándor
könyvkeres., Csáktornya

húzott drótszállal.

TÖRHHETETLEN!

Magyar

SIEMENS-SCHUCKERT-MÖVEK
Budapest, VI., Teréz-körút 36.

A Budapesti Hsztalos Ipartestület védnöksége alatt álló
BUTORCSARNOK

és hitelszövetkezet

az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet tagja, 12 éve fennáll, felhívja a n. é. butorvásárló közönség figyelmét a VIII., József-körút 28, (Bárkocsis-utca sarok), valamint IV. ker. Feren-
ciek-tere I. sz. (királyi bérpalota) újonnan átalakított helyiségeiben rendezett

lakásberendezési kiállítás

megtekintésére, raktárunk, mely a legnagyobb az országban, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelű, művészek által tervezett szakkbizottság által felülvizsgált butorokból áll.

Teljes lakásberendezéseket művészi tervek szerint készítünk,

minden darab jótállás mellett adatik el.

Rum kiváló minőség. lit. a K 130 és feljebb. Rum jako fini, liter od 130 K višese.
Szilvórium nagyon jó, lit. a K 140 és feljebb. Slivovica jako dobri, liter od 140 K višese.
Törköly pálinka lit. a K 140 és feljebb. Tropicica žganica, liter od 140 K višese.

Kapható:

Hochsinger M. és Fiai cégnél

Csáktornya.

Dobiva se pri:

Hochsinger M. i Sinovi firmi

Csáktornya.

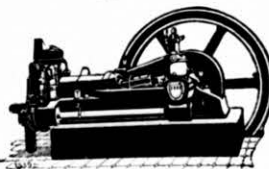

Langen & Wolf

Wien XI3. Laxenburgerstrasse 53—55. szám.

Mérnöki iroda: Pozsony, Stefania-utca 25.
A monarchia tegteljesebb motorgyára.

Világhírű eredeti OTTO motorok

Benzin, Benzol, Petrolin, Nyersolaj, világítógáz és szivógáz hajtásra, több mint 106.000 drb, egy millió lóerőn felül forgalomban.

Diesel-féle nyersolajmotorok.

A legmodernebb szerkezet. Az égő anyagok legkisebb fogyasztása.

Hirdetmény.

Alsómihályfalva község tulajdonát képező **korcsmaépület folyó évi október hó 27-én, d. u. 2 órakor** a község házánál nyilvános árverésen 3 évi időtartamra bérbeadni fog.

Feltételek a község-házánál betekintheők.

Alsómihályfalva, 1912. szept. 12.

953 1—1

FÜZESSY GUSZTÁV körjegyző.

Az emberi kéz mint sérvkötő

SENSATIÓS TALÁLTMÁNY!

Kérjen ingyen prospectust!
Zárt borítékban portómentesen küldi
POBLITZER SÉRVAMPULATORIUM
speciális orvosi rendelőintézet
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. Félémelet.

Csáktornyan az Erzsébet-téri
SONNENBERG-fele házban f. hó
17-én délután 2 órakor

2 szoba butor eladó.

328 sz./1912 Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a csáktornyai kir. járásbíró-ság 1912. évi V. 256 sz. végzése következtében Steiner és Lövy beszerelőibányai lakós javára 396 K 86 Ft s jár. erejéig 1912. évi május hó 2-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és fölülfoglalt és 2034 K fillerre becsült üzleti felszerelvények, és fűszeráruból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtak.

Mely árverésnek a csáktornyai kir. járásbíró-ság 1912. V. 256 sz. végzése folytán 396 K 86 Ft ökökötvetelés s járulékaik erejéig Csáktornyan Deák-utca 7 sz. alatt leendő eszközzésére

1912. évi október hó 19 napjának d. u. 2 óraja határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. tc. 107. és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legelőbbit ígérőnek becsáron alul is elfogadják adatait. Ezen árverés az összes eddigi foglaltatok érdekében szintén megtartatni fog.
Csáktornya, 1912. okt. 5. 952

Széchenyi utca 415 sz. a
butorozott szoba

két urnak is kiadó. Ugyanott felső női ruha varrás divatlap szerint elfogadtatik.

Huszholdas hegyibirtok,

1/2 órányira Alsólendvától, amely 6 hold harmincéves erdő, 6 hold kaszáló és 8 hold szántótdből áll, **jutányos árért** szabad kézből eladó.

Bővebbet BELLECZ EDE körjegyző urnál Stridóváron és a kiadóhivatalban.

Jeden dvajstimekotni goričniimetek

od Alsólendva varaša na pol ure, koj stoji iz 6 mekot trideset godišnje šume, 6 mekot senokoše i 8 mekot orane zemlje, za **jeftin cennu** iz slobodne ruke je na prodaju.

Obiljuše pri gosponu BELLECZ EDE notariušu na Štridováru i u izdateljstvo.

Butorvásárlók figyelmébe!

Jó és olcsó butor

HIRSCHL ÁRMIN kárpitos és diszítő

:: dúsan felszerelt butorraktárában ::
Varaždin, Setanj-utca 2. sz.
kapható.

A legolcsóbb árban, egyszerű úgyszintén legfinomabb kivitelű haló-, ebédlő- és szalonberendezések nagyválasztékban raktáron vannak.

Műhelyemben mindennemű kárpitos és asztalos munkák pontosan, jutányosan készíttetnek.

MAGYAR KISZOLGÁLÁS!

Értesítés. Kőfaragó műhelyünket és sírkő-üzletünket megboldogult férjem által vezetett szolid üzleti alapon változatlanul tovább vezetem. Kerem a n. é. közönség szíves további pártfogását.
Csáktornya, 1912. október 7.

Ozv. Tersztenyák Bodogné

Mozgó színház Csáktornyan a Zrínyi szálló nagytermében.

A legujabb és legérdekesebb felvételek sorozata.

Minden második nap új műsor.

Ma 13-án, vasárnap műsor:

Asszonyok párbaja, 3 felvonásban. (Legujabb sláger!) Szarvas vadászat. (Sport.) Furfangos találmány. (Humoros). Hajsza a paróka után. Szerencsés véletlen. (Dráma) stb. stb.

Vasárnap 2 előadás! Az első: délután fél 6 kor, a második este 8 órakor.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér. Állóhely 30 fillér. Gyermekjegye 20 fillér.

PROGRESS egészségügyi cigaretta hüvely és papír anconarcotico vattával ♦ Kapható: Fischel Fülöp (STRAUSZ SÁNDOR) papirkereskedésében Csáktornyan